

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/70/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117223550
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117223550.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, X., toho času Krízové centrum P., U. XX, F., dieťa rodičov Y. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, právne zastúpeného JUDr. Milošom Hnatom, advokátom so sídlom Tkáčska 2, Prešov a P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, X., toho času Krízové centrum P., U. XX, F., právne zastúpená JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou so sídlom Floriánova 12, Prešov, o zmenu osobnej starostlivosti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 27P/290/2017-40 zo dňa 09.10.2018, takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom domáhal zverenia mal. P. do svojej osobnej starostlivosti, určenia povinnosti matke platiť výživné na mal. P. sumou 50,- Eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku do budúca a úpravy styku matky s maloletým každý nepárny týždeň od piatku od 17. hod. do nedele do 17. hod. s tým, že matka si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska otca.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom návrh otca zamietol, žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami §§ 26, 43 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že maloletý P. je po rozvoде rodičov nepretržite v starostlivosti svojej matky, pričom spočiatku svojho otca pravidelne navštevoval. V poslednom období sa jeho kontakt s otcom čiastočne prerušil, od septembra minulého roku sa so svojím otcom nestretol. Ovplyvňovanie zo strany matky maloletý P. odmietol, poukázal na nezáujem zo strany otca, ktorého aj keď navštívi v jeho domácnosti, maloletý väčšinu času trávi so svojimi sestrami, ktoré s ním žijú. V rámci vykonaného pohovoru sa maloletý vyjadril, že určite nechce na súčasnej situácii nič meniť, nechce bývať s otcom, chce bývať aj naďalej s mamou, s ktorou je spokojný, vyhovuje mu aj bývanie, napriek

tomu, že bývajú momentálne v krízovom stredisku, tiež sa mu páči v škole, kde dosahuje dobré známky. Akúkoľvek možnosť ísť natrvalo bývať k svojmu otcovi odmietol, čo aj priamo na pojednávaní povedal s tým, že si nevie vôbec predstaviť, že by mal s ním natrvalo bývať. Pripustil možnosť stretávania sa s otcom s tým, že ho nebude ovplyvňovať a nebude presviedčať, aby tam ostával, pokiaľ on sám nebude chcieť byť uňho dlhšiu dobu.

5. Súd konštatoval, že komunikácia medzi rodičmi je vážne narušená, po rozvoze manželstva nevedia vzájomne komunikovať, navzájom sa osočujú, zo strany otca dochádza k výčitkám matke, ktorej kladie za vinu, že došlo k rozpadu manželstva. Svoje tvrdenia otec prenáša aj na maloletého, čo bol základný dôvod odmietania pravidelného stretávania sa s otcom, keďže maloletého tieto výčitky zaťažujú a nechce ich riešiť.

6. Pri rozhodovaní o zmene osobnej starostlivosti prihliadol na názor maloletého, ktorý sa vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadril samostatne na pojednávaní. V súčasnej dobe maloletý odmietol bývať s otcom, preto súd nepovažoval zmenu osobnej starostlivosti za vhodnú. Maloletý je citovo naviazaný na svoju matku, s ktorou býva od rozvodu manželstva. Okrem toho sa rok so svojím otcom nestretol a v súčasnej dobe si sám nevie predstaviť, že by vôbec mal s ním dlhodobo bývať. Nakoľko neboli zistené žiadne vážne nedostatky v starostlivosti matky o maloletého, ktorý sa cíti u matky spokojne a šťastne, súd návrh otca v celom rozsahu zamietol ako nedôvodný.

7. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania otca

8. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie otec. V odvolaní uviedol, že odmietanie otca zo strany maloletého je spochybnené tým, že maloletý už viac ako rok nie je v kontakte s otcom ani so svojimi súrodencami. Matka maloletého využíva na sociálne zvýhodnené bývanie, otcovi nijako neoznámila, kde sa z maloletým nachádza, ohľadne stretávania sa s maloletým nekomunikuje, a to ani s jeho súrodencami, čo vzhľadom na potrebu budovania a udržiavania rodinných vzťahov je v príkrom rozpore so záujmami dieťaťa. S maloletým bol uskutočnený pohovor bez prítomnosti rodičov a právnych zástupcov. Zápisnica z pohovoru mala byť spísaná osobitne a priložená k zápisnici z pojednávania, otcovi však nebolo doručená so zápisnicou z pojednávania ani s rozsudkom. Otec sa k zisteniam z pohovoru s maloletým v dobe podania odvolania nemohol a nemôže relevantne vyjadriť, preto boli porušené jeho procesné práva. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté a názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti, avšak otec nezdieľal názor súdu o zrušení opatrovníka maloletému. Súd prvej inštancie nevykonal otcom navrhnuté dôkazy, ktorými by mohol získať objektívne dôkazy, potrebné pre riadne a spravodlivé rozhodnutie vo veci, rešpektujúc záujem maloletého. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Matka považovala napadnuté rozhodnutie za správne, keďže súd akceptoval slobodne vyslovený názor maloletého, ktorý je prioritný a prvoradý. Maloletý jasne vyslovil, že nechce bývať s otcom a byť v jeho osobnej starostlivosti. Navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa, po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez väznanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

11. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie dostatočne zistený skutočný stav veci, pokiaľ ide o okolnosti právne rozhodné pre posúdenie podmienok na zverenie maloletého Mateja do osobnej starostlivosti otca. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť.

12. Predmetom odvolacieho prieskumu je posúdenie otázky zverenia maloletého P. do osobnej starostlivosti otca. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že rozhodnutie o zverení dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov zohľadňuje množstvo faktorov jednak na strane rodičov, jednak na strane dieťaťa. Vo veciach starostlivosti o maloleté deti sú súdy povinné prihliadať predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa. Pre rozhodnutie o zverení dieťaťa majú vplyv viaceré okolnosti, predovšetkým ide o osobnosť rodiča, vzťah rodiča k dieťaťu, vzťah dieťaťa ku každému rodičovi, rešpekt k právu dieťaťa stykať sa s druhým rodičom, charakter, morálka a štruktúra mravných noriem rodičov, ako aj všetky ostatné dôležité okolnosti ovplyvňujúce základné právo dieťaťa na to, aby vyrastalo v harmonickom prostredí. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov, otca i matky. Zároveň je však potrebné uviesť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že medzi rodičmi dieťaťa dochádza k dlhodobým nezhodám, prípadne obaja, alebo jeden z nich sa správa neprimerane a ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí do osobnej starostlivosti len jedného z nich a upraví sa rodičovské práva a povinnosti.

13. V konaní bolo preukázané, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, vzťahy medzi nimi sú narušené. Po rozvode manželstva nie sú schopní komunikácie, a to ani ohľadom maloletého P.. Na čas po rozvode manželstva bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, kde sa nachádza do súčasnosti a bol určený súdom rozsah stretávania sa otca so synom (rozsudok Okresného súdu Prešov č. k 36P/5/2014- 53 zo dňa 1. júla 2014). Styk neprebíha podľa súdom určeného rámca.

14. Pre zmenu osobnej starostlivosti je potrebné v konaní preukázať závažné okolnosti, ktoré by rodiča diskvalifikovali z výkonu osobnej starostlivosti o maloletého, za súčasného, prvoradého prihladenia na najlepší záujem maloletého. Súd pristúpi k zmene rozhodnutia o zmene osobnej starostlivosti vždy, len pokiaľ by táto zmena bola v záujme dieťaťa.

15. Podľa článku 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

16. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Dominantným ustanovením Dohovoru o právach dieťaťa je citovaný čl. 3, v ktorého prvom odseku sa konštatuje, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už ju uskutočňujú verejné alebo súkromné zariadenia sociálnej starostlivosti, súdy, správne alebo zákonodarné orgány. Záujem dieťaťa ako prvoradé hľadisko pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí vo svojom čl. 3 totiž reflektuje skutočnosť, že akokoľvek možno považovať za prirodzené a žiaduce, aby dieťa bolo vychovávané svojimi rodičmi, nedá sa odhliadnuť od toho, že aj dieťa samé je

bytosťou jedinečnou, obdarenou neodňateľnými, nescudziteľnými, nepremlčateľnými a nezrušiteľnými základnými právami a slobodami, teda bytosťou, ktorej by sa malo dostať pri jej vývine to najlepšie, aby uvedené atribúty nezostali prázdnyimi slovami.

17. Posúdenie toho, čo je najlepšie v záujme maloletého dieťaťa, má bez akýchkoľvek pochybností kľúčový význam (porovnaj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Sahinvs. Nemecko č. 30943/96 zo dňa 08.07.2003). 51.

18. Najlepší záujem mal. P. skúmal i odvolací súd a dospel k záveru, že nie je dôvod na odklon od záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k posúdeniu zmeny zverenia i mal. P. do výlučnej osobnej starostlivosti otca. Najlepší záujem mal. P. bol zisťovaný prostredníctvom jeho výslovne prejaveneho názoru. Maloletý P., ktorého súd v konaní považoval za rozumovo vyspelú osobu pre vyslovenie svojho názoru na prejednanú vec, sa explicitne vyjadril, že radšej by ostal pri matke, s ktorou sa lepšie cíti, má s ňou lepší vzťah. Maloletému nie je známe, prečo otec podal predmetný návrh, keďže vie, že maloletý k nemu nechce ísť. Spočiatku otca navštevoval kvôli sestrám, ktoré s otcom bývajú v spoločnej domácnosti, teraz tam už chodiť nechce. S matkou chce byť navždycky. Odvolací súd priane a názor mal. P. v zmysle vyššie uvedených záverov považuje za momentálnej situácie ako optimálne riešenie zohľadňujúce jeho potreby.

19. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že otec sa maloletému občas ozve, väčšinou však len zisťuje informácie o matke a podotýka, že matka rozbila ich rodinu. Maloletému sa nepáči, že otec sa nepýta na neho. Ak by sa s otcom dohodol na návšteve, určite by tam nechcel ostávať cez noc.

20. Okrem názoru dieťaťa pri vyhodnocovaní najlepšieho záujmu maloletého vstupuje do popredia otázka vyhodnotenia súčasného výchovného prostredia, v ktorom maloletý vyrastá. V konaní neboli zo strany matky zistené žiadne závažné nedostatky v osobnej starostlivosti. Matka maloletému vytvára stabilné a harmonické prostredie, v ktorom sa maloletý dobre cíti, na matku je citovo naviazaný. Prostredie mu poskytuje istotu a bezpečnosť, ktoré maloleté dieťa potrebuje pre svoj vývoj. Kritéria pre zachovanie stability výchovného prostredia naplňuje výrazne lepšie matka.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, k záveru, že návrh otca na zmenu osobnej starostlivosti nie je dôvodný. V súčasnej dobe maloletý nechce zmenu osobnej starostlivosti, bolo by preto v rozpore so záujmom maloletého, ak by súd dospel k záveru o potrebe jeho zverenia do osobnej starostlivosti otca. Kontinuita výchovného prostredia a vyslovený názor mal. P. sú rozhodujúcimi faktormi, ktoré viedli odvolací súd k záveru, že nie je dôvodné rozhodnutie súdu prvej inštancie meniť.

22. K uplatneným odvolacím námietkam otca odvolací súd uvádza, že ovplyvňovania maloletého zo strany matky zistené nebolo. Súčasné odmietanie otca maloletým je pravdepodobne výsledkom neprimeraného správania sa otca, ktorý maloletému pripomínal, pre neho už aj tak bolestivú tému rozpadu rodiny, z ktorého otec obviňuje pred maloletým matku. Vzhľadom momentálny postoj maloletého dieťaťa, je však potrebné uviesť, že v záujme maloletého je, aby sa obnovil vzťah otca so synom, otec sa musí snažiť prejavovať záujem o stretávanie sa so synom, nájsť optimálne riešenie, aby sa stretávanie obnovilo a zároveň aby nedochádzalo k záťaži, k negatívnym zážitkom na strane maloletého. V prípade potreby vyhľadá otec odbornú pomoc zo strany príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny, prípadne psychológa.

23. K nesprávne procesnému postupu súdu prvej inštancie, ktorý otcovi nedoručil zápisnicu o výsluchu maloletého, je potrebné uviesť, že zo spisu vyplýva, že zápisnica z pojednávania zo dňa 09.10.2018 bola otcovi doručená, nie je však isté, že súčasťou doručenia bola aj zápisnica o výsluchu maloletého. Každopádne, súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí zhrnul vyjadrenia maloletého, zároveň mal otec možnosť nahliadnúť do spisu a s obsahom zápisnice sa oboznámiť. Namietané odňatie procesných práv otca preto nie je dôvodné.

24. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

25. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).